

สถานภาพพื้นที่ชุ่มน้ำประเภท “พรุ” ของประเทศไทย

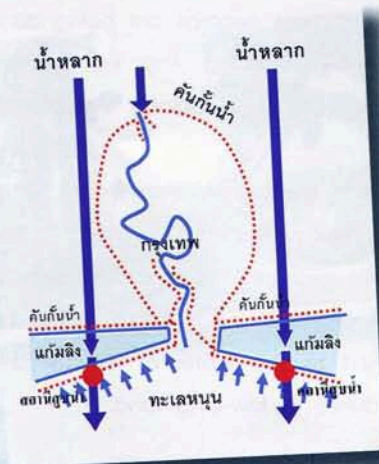
Status of Peat Swamp in Thailand

พรุ จัดเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำประเภทหนึ่งภายใต้คำนิยามของอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ โดยมีลักษณะเด่นคือ เป็นพื้นที่ที่มีการสะสมของสารอินทรีย์จากพืชที่ถูกย่อยสลายในสภาพที่มีน้ำท่วมขังและมีซากผุพังของพืชพรรณธรรมชาติทับถม โดยอาจลอยอยู่เหนือได้ท้องน้ำ (ในภาคกลางจะเรียกว่า “ที่ลุ่มสนุ่น” ส่วนภาคใต้เรียกว่า “พรุ”)

A “peat swamp” is classified as one type of wetlands under the Ramsar Convention on Wetlands with its uniqueness on accumulation of organic matter from decomposed plants in flooding environment which have decayed vegetation deposition either in suspended or submerged states. These are known as “bogs” in the central region and as “peat swamp” in the southern region.

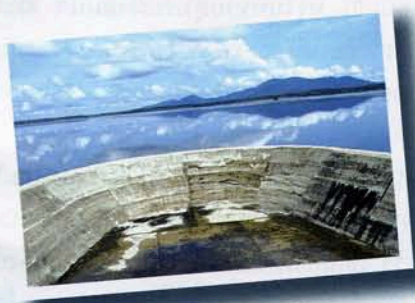
บทบาทและความสำคัญของพรุ

- 1) เป็นแก้มลิงตามธรรมชาติป้องกันน้ำท่วมและเป็นแหล่งน้ำในฤดูแล้ง
- 2) รักษาสมดุลก๊าซเรือนกระจกในบรรยากาศเนื่องจากพื้นที่พรุสามารถเก็บกักคาร์บอนได้เท่ากับมวลชีวภาพบนบกทั้งหมด และเป็น 2 เท่าของปริมาณคาร์บอนของมวลชีวภาพป่าไม้ของโลก การทำลายพื้นที่พรุโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเผาถ่านและการสูบน้ำออกจากพื้นที่จึงเป็นการเร่งการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก การทำลายพรุ เทียบเท่ากับการปล่อย CO_2 15% ของปริมาณ CO_2 ในปี 1990 ของประเทศที่อยู่ใน Annex I ของ UNFCCC
- 3) ป้องกันการรุกค้ำของน้ำเค็มเข้ามาในแผ่นดิน
- 4) แหล่งรวมของความหลากหลายทางชีวภาพ

Roles and Significance of Peat Swamps

- 1) Act as natural Monkey Cheeks (Kaem Ling) to prevent floods and water storage during the dry season.
- 2) Balance greenhouse gas in the atmosphere. Peat swamp has ability to capture as much carbon as the total land biomass, which is two fold of carbon found in forest biomass. The destruction of peat swamps has accelerated greenhouse gas emission in a rate that equal to 15% of total CO_2 emissions by the Annex I countries of the UNFCCC during 1990.
- 3) Prevent inland seawater intrusion.
- 4) Source of biological diversity

สำหรับประเทศไทย พื้นที่พรุได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น การขุดลอก ถมดิน การทำคันดิน การปรับเปลี่ยนเป็นพื้นที่เพาะปลูก เนื่องจากพื้นที่พรุมักถูกมองว่าเป็น "พื้นที่เสื่อมโทรม" ในขณะที่การควบคุมดูแลยังไม่ทั่วถึง ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการขาดฐานข้อมูลสำหรับการบริหารจัดการพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหา ดังกล่าวสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงได้มอบหมายให้ดำเนินการศึกษา สำรวจ เพื่อทบทวน สถานภาพของพื้นที่พรุธรรมชาติของประเทศไทย รวมถึงกำหนดขอบเขตที่ชัดเจนเพื่อประกอบการวางแผนการจัดการพื้นที่อย่างเหมาะสม

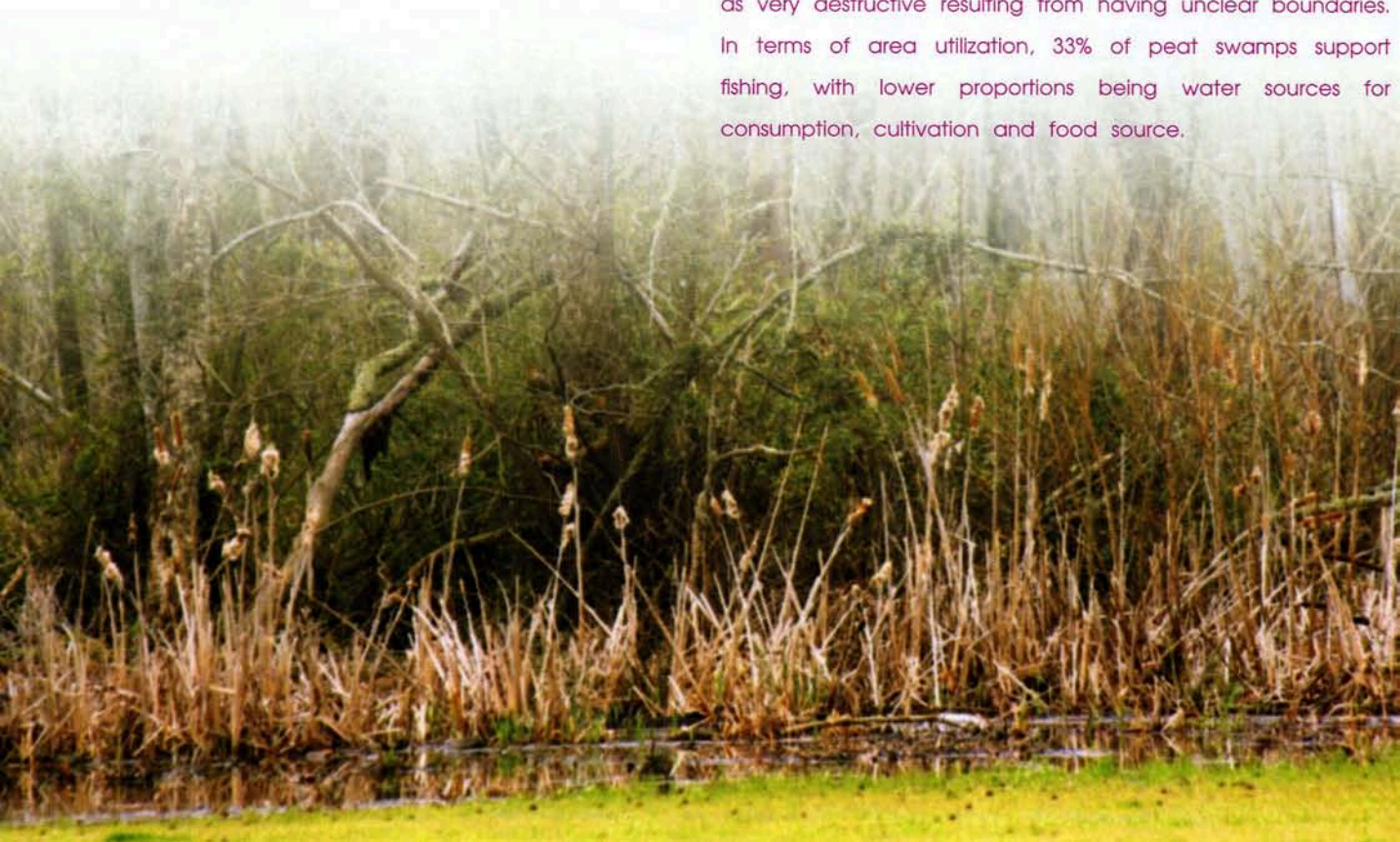
ผลการศึกษาพบพื้นที่พรุที่สำคัญอย่างน้อย 25 แห่ง มีพื้นที่รวม 186,649 ไร่ ส่วนใหญ่กระจายอยู่ทางภาคใต้ของประเทศ นอกจากนี้ยังพบพื้นที่พรุในบริเวณที่สูงทางตอนเหนือของประเทศ คือ อ่างกาหลวง และพรุหน้าท่าดอน จ.เชียงใหม่ เมื่อจำแนกพื้นที่ตามลักษณะที่ตั้งและระบบนิเวศ สามารถแบ่งออกเป็น 8 ประเภท คือ 1) พรุในที่สูง 2) พรุในที่ดอน 3) พรุในที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ 4) พรุในที่ลุ่มแอ่ง 5) พรุหลังสันทรายที่ยังได้รับอิทธิพลจากน้ำทะเล 6) พรุบริเวณปากแม่น้ำ 7) พรุหลังสันทราย และ 8) พรุในที่ราบลุ่ม

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ร้อยละ 42.7 อยู่ในระดับเสื่อมโทรมมาก โดยมีสาเหตุสำคัญจากความไม่ชัดเจนของขอบเขตพื้นที่ ด้านการใช้ประโยชน์ พบว่าร้อยละ 33 ใช้ในการหาปลา รองลงมา คือ แหล่งน้ำการเพาะปลูก

As for Thailand, public and private development projects such as land digging and filling, building dikes and land preparation for cultivation have had numerous impacts upon peat swamps, which was often perceived as "deteriorated land". This problems have partly arisen because of lack of data to support area management. To remedy such problems, the Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning conducted a study and surveyed to review status of natural peat swamp in Thailand, as well as to set clear boundaries for area management and planning. The study revealed that there were at least 25 significant peat swamps with a total area of 186,649 rais, mostly spread across the southern region. Moreover, more swamps are being discovered in the northern highlands, including Ang Ka Luang and Ta Ton Phragmites Peat Swamps in Chiang Mai province.

According to the classification system based on location and ecosystem, peat swamps are classified into 8 types as follows: 1) highland peat swamps 2) upland peat swamps 3) low-lying land near river banks 4) peat bog 5) peat swamps behind sand dunes next to sea water 6) estuary 7) peat swamps behind sand dunes 8) low-lying land.

Some 42.7 percent of total peat swamps area is rated as very destructive resulting from having unclear boundaries. In terms of area utilization, 33% of peat swamps support fishing, with lower proportions being water sources for consumption, cultivation and food source.

และแหล่งอาหาร

พรุแม่รำพึง อ.บางสะพาน

จัดอยู่ในกลุ่มของพรุหลังสันทรายที่ยังได้รับอิทธิพลจากน้ำทะเล จึงมีทั้งระบบน้ำจืดและน้ำกร่อย จากการวิเคราะห์ตัวอย่างดินที่เก็บบริเวณป่าเสม็ดสมบูรณ์ พบว่าปฏิกิริยาดินชั้นบนเป็นกรดแก่และเป็นด่างในดินชั้นล่าง ผลการศึกษาพบพรรณไม้ป่าพรุทั้งสิ้น 194 ชนิด สัตว์ป่า 39 ชนิด ลักษณะเด่นสำคัญ คือ 1) พบชั้นดินอินทรีย์บริเวณป่าเสม็ดที่ขึ้นหนาแน่น 2) บริเวณที่มีน้ำท่วมขังจะพบต้นจาก แสดงว่าได้รับอิทธิพลจากน้ำทะเล 3) พบต้นจูดบริเวณที่มีน้ำท่วมขัง 4) ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัด

บทบาทสำคัญ ของพรุแม่รำพึง คือ การเก็บกักน้ำฝนและน้ำท่าและการป้องกันน้ำเค็มรุกเข้ามาในแผ่นดิน ผลการจัดลำดับความสำคัญ อยู่ในกลุ่มของพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ

Mae Rampung Peat Swamp at Bangsapan District

This swamp is classified as "behind sand dunes next to sea water" and contains both fresh and brackish water system. Soil analysis results from samples collected at Melaleuca Forest showed strong acid reactions in the upper soil and alkaline reactions in the lower soil, 194 types of peat swamp forest vegetation and 39 types of wildlife have been found in the peat swamp areas. Significant findings are 1) layer of organic soil in the dense area of Melaleuca Forest 2) nipa palms growing in the flood area, indicating sea water access 3) jute trees growing in the flood areas 4) extremely acid soil.

Mae Rampung Peat Swamp was determined as one among significant wetlands at national level with its crucial role in reserving rainfall and runoff water as well as preventing inland sea water intrusion.

